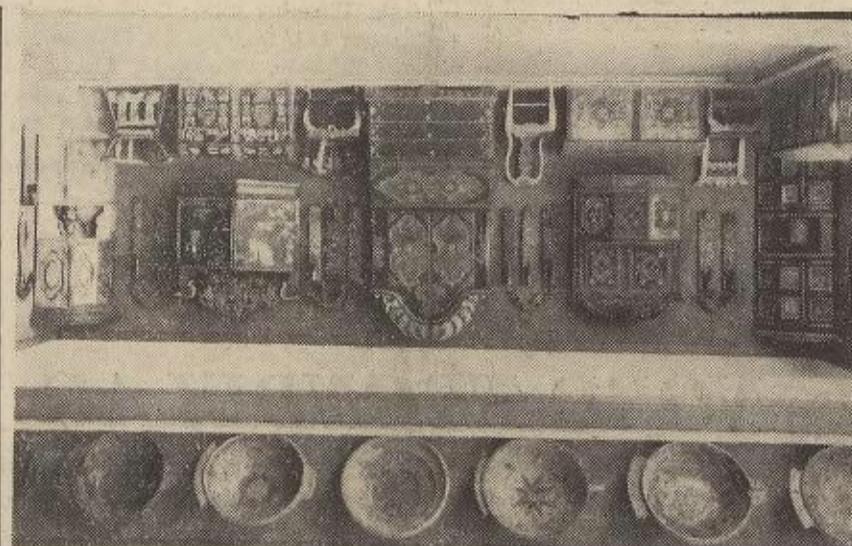

Norsk Folkemuseum – eit levande museum. 80 gamle hus og 70 000 ting samla.

Til vinstre: Midtbygningen i den nye avdelinga. I kanten av biletet ser vi litt av vinstre sidebygninga. Til høgre: Hallingdalsrommet i vinstre sidebygning.

Eit museum skal vera levande, sa den er direktør Hans Aall den einaste, — som er so lukkelege å uppleva å sjå arbeidet sitt fullført. No meinete han Norsk Folkemuseum hadde rått det målet Aall hadde sett seg. Men det var tydeleg at kongen og formannen i styret kjende direktør Aall betre, endå direktør Lindblom var dus med all. Worm-Müller sa han som formann i styret med «gruppfylt fryd» såg frametter mot ei rekke nyinnvigjinger. For direktør Aall er slik at han vi fikk han ned i ein stol med ei medalje på brystet og sagt: kvil deg borgar, det er fortent, so er han der igjen. Kongen var au redd for at han snart måtte i veg med ei ny innvigging. Endå han sette stor pris på det vilde han segja til direktør Aall at no fekk han ta ein pust i bakken; so at næste gong det skulle vigjast inn noko på Folkemuseet vart det «min sønn» som gjorde det. Dette to hadde soleis, inga tru på at Norsk Folkemuseum var eit «faiit accomplis» eno. Og når ein såg den ungdomlege og energiske direktør Aall som tok mot all fagninga og kyttinga som han heller ønskte seg attende på kontoret sitt for å tenke ut nye planer, so veit vi at Norsk Folkemuseum er ikkje i mål enno.

Eit slukt levande museum er Norsk Folkemuseum. Det ligg ikkje der ute på Bygda som ein godt materialheug, ei kós hus hopa saman for dei er gamle og har stått rundt i bygdene, ein haug merkelege og blankslitne ting som ein eller annan har gjort seg fortenest på å kjappa opp kring i bygdene. Vi har nok alle set slike museum som står og sov i solvarmen og vantrivst av di det heile er berre ei stor og trist mistyding. Folkemuseet på Bygda sov ikkje, det ligg der millom trea og lærer som ein ikke høgsomarsleite. Det står ei sprutande fontene på Folkemuseet. Den er symbolisk, sa Worm Müller, Folkemuseet er ei slukt spottande, flygjeyande kjelde.

Norsk Folkemuseum upplevde då ein av sine største dagar, — eg torer ikkje segja den største, for det har hørt so mange store dagar, det er ikkje godt å segja kven som er den største. Det kunde beda kongen vigsla dei siste store nybyggjingane. Direktøren for Nordiska Museet i Stockholm sa i tala si at det er ikkje mange museumfolk, — og her i Nor-

lang rekke framført samlingar som konservatorane Midttun, Kjellberg og Stigum og arkitekt Halvor Vreim har montert og som dei har stor heider av. Dei fekk då au gode ord for arbeidet sitt då innvigjinga var. I den eine av bygningane, den som ligg i midten, er hovedinngangen og vestbylen. Her er au samlingar av leikety og musikkinstrument. I største bygningen, den søre, er det ei mengd spesialsamlingar. Vi nemner

kynkjesamlinga, landbruksamlinga, — som gjev et framført inntrykk av den tekniske utviklinga i landbruket vårt frå den eldste tid til våre dagar, teknisksamlinga med mønster av norsk kunstværk frå millesimalderen til 1800-åra. Her er alle veggger kledd med teppe som er hengde opp på same måten som ute i bygdene. Her er ei fargebragd og ein teknisk tame som varmer i både bryst og hjarta. Eit av dei mest forvitnelege drag i

2,3 millionar kronor bruk til å kjøpa gamle ting.

Samlinga er like stor som Nordiska Museet.

dei nye samlingane er verkstadene. nutt. Helst bør vi brukha timar på det, skal vi verkeleg få ei lita meining um det. Samferdselsrådene har au si store samling. Ikke minst tradisjonssrik er omensindustrien her i landet. Det er difor ikkje noko rart um omensavdelinga er vorten so stor og representativ.

Men det er ikkje berre desse nye avdelingane. Byavdelinga har gått gjennom ei stor nyskaping med mykje nyinnreiding og komplettering. Dei syner bykulturen i byhetane frå reformasjonstida og fram til 1900. Men tinga er ikkje berre frå byane. Mange er au henta frå bygdene. For dei store herregardane fylgde trutt bykulturen i innreidinga og dei hadde au lettare for å gøyma på det gamle, umskiftet kjem ikkje so bratt på bygdene som i byane. Difor kan dei i bygdene finna mykje som er sermerket for bykulturen i ei viss tid. Det som er um å gjera for samlarane er å trylla fram att miljøet, og det har lukkast direktør Aall og hjelpestmannene hans.

Det var sterke ord som vart sagt um direktør Aall. Kongen brukte sterke ord, formannen i styret gjorde det, formannen i byggenemnda likeins, og ikkje mindre sterke ord brukte representantane for dei norske, svenske og danske musea. Men det var fagfolk som sa dei, og det var ikkje omstykking i ei feststund. Det er eit manns arbeid direktør Aall har gjort. Han er ein mann som det ikkje går mange av på tylta. Worm-Müller kom i tala si inn på evnene hans når det gjeld museumsarbeidet, han vilde med eit mildt uttrykk kalla dei fantastiske, sa han.

For å få arbeidet hans i det rette perspektiv, skal vi nemna nokre rakkne faktar. Norsk Folkemuseet vart skapa i 1894 og kalla «Foreningen for Norsk Folkemuseet». Det var den mannen som står som direktør for museet den dag i dag som sette seg i broden for arbeidet.

Framhald på 8. sida.

Burtimot 50 krinsar over til nynorsken på ein månads tid.

18 år sidan sist vi hadde slik framgang.

Siste krinsane er: 2 i Nesset og 1 i stadsbygd.

I Eidsvåg krins i Nesset, Romsdal, fekk nynorsken 55 røyster, bokmålet 5. I Rød krins sigra nynorsken med 21 mot 1 røyst. Men i Eidsvåg vart det 28 for nynorsken og 33 for bokmålet.

I Askjem krins i Stadsbygd, Trondelag, røsta 45 for nynorsk og 32 for bokmål. I Hammer krins røsta 18 for nynorsk og 10 for bokmål.

Til denne tid i år har nynorsken fått fleirtal i 40 skulekrinsar:

- 2 i Våga, Gudbrandsdal
- 8 i Lesja, —
- 4 Orkdal, Sør-Trondelag
- 2 Singsås, —
- 2 Stadsbygd, —
- 7 Tingvoll, Nordmøre
- 4 Øre, —
- 2 Åsskard, —
- 1 Øksendal —
- 1 Hustad i Romsdal
- 1 Vestnes —
- 2 Nesset —
- 1 Kinn, Sunnfjord
- 1 Tysnes, Sunnhordland
- 1 Skånevik, —
- 1 Hjelmeland, Ryfylke.

Dessutan har nynorsken og bokmålet fått like mange røyster i sume krinsar, og andre stader vant det berre nokre få røyster på nynorsk fleirtal i eit par krinsar i bygder som elles er gatt heilt over. Der kjem visseleg skulestyret til å innføra nynorsken. Reknar vi med desse krinsane og, so nærmar vi oss '50,

ognedet meste av dette har vi vunne no på ein månads tid. — Samstundes har 10 herad sagt frå um at dei heretter vil stå på lista over herad som krev nynorsk i vedskiftet med styremaktene:

- Hegra, Nord-Trondelag
- Gjemnes, Møre og Romsdal
- Kvernes, Møre og Romsdal
- Madla, Rogaland
- Slutenes, Rogaland
- Forsand, Rogaland
- Kvinesdal, Vest-Agder
- Sør-Audnedal, Vest-Agder
- Halse og Harkmark, Vest-Agder
- Konnsmo, Vest-Agder.

I heile landet er det no (når byane blir rekna med) 273 kommunestyre som krev nynorsk, 211 som krev bokmål og 256 nøytrale.

I Holmen kyrkje i Førde, Sunnfjord, har Nynorsk Salmebok fått 44 røyster, gamle Landstad 17 og den reviderte Landstad 6 røyster.

På Dovre skal det bli røysting um skulemålet i 3–4 krinsar, og målfolket har god von, serleg i Skeienvoll, Brennhaug og Kykkje-krinsen.

I Ringebu har lærarlaget — mot ei røyst — talt skulestyret til å ha

nynorsk. Osmarka: 30 for bokmål, 42 for nynorsk.

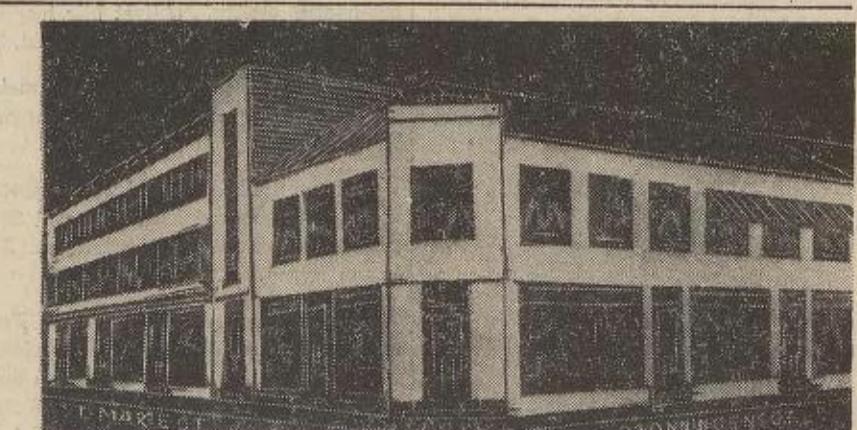
Skeidisdalen har nynorsk frå før.

I Tønvik er det kravt umrøysting. I Tingvoll hadde bokmålet fleirtal i to krinsar, der er kravd umrøysting.

Heile Tingvoll får um lag no nynorsk skulemål. I Øksendal har ein krins røystet inn nynorsk. I Asskard 2.

Avrøystinga um skulemålet i Øre på Nordanre gjekk slik: Bjerke: 21 for bokmål, 34 for nynorsk. Batnfjorden: 31 for bokmål, 32 for ny-

Framhald på 3. sida

Bondeungdomslaget i Sarpsborg skal no setja i verk byggjeplanane som dei lengre har hatt i unning. Det er lagsædegdomen Matstova som skal gjera mest tidhøveleg. Her ser vi korleis arkitekt Øivind Skramstad har tenkt seg det. Kaffistova skal flyttast opp i andre høgda, der det og blir ein møtesal med rom til 200 menneske. Fyrste høgda skal leigas burt til forretninger. Umfram formannen i laget, Karl Fjørtoft, er butikksjef Henry Torp, vekstadeigar Peter Braut og Otto Mortvet med i hyggjeneimda. Dei ventar å bli ferdig med byggjarbeidet ut på hausten.

Send bladpengar!

NORSK TIDEND

Torsdag 7. juli 1938.

Jamn friidrottslandskamp Noreg—Storbritannia.

Spanande duellar Ward-Rasdal og Wooderson-Lehne.

Den store idrottshendinga denne helga var finalen i Noregs-seria mellom Lyn og Fredrikstad. Kampen vart ikkje nokon suksess på noko vis, få tilskodarar og inga mål trass i umfremgangar. Fredrikstad var sterke enn venia, og Lyn verka. So i umkampen bær vel Fredrikstad favoritt på heimebane.

I Noregsmeisterskapen vart 3. runde avvikla. Oslo-kubbane hadde etter ein god dag, Skeid slo Brann med heile 8–1, det største nederlaget Bergensklubben nokon gong har hatt på heimebane. På Ullevål sette Frigg Vestlandsmeisteren Djerv utanfor.

I den nordiske landskampserien spela Sverige og Finland måndag på Finlands nye olympiske stadion. Finland hadde skift til mesteparten av laget siden det katastrofale tapet mot Noreg og etter alt å døma til det betre, for denne gongen greidda finnane å score alt etter eit par minutt og kide etter første umgangen med 2–1. Men i andre umgangen tok svenskane att forsprang og signa med 4–2.

Stoda i den nordiske serien er no:

	mål			
	sp. v.	uv.	t. for	mot pt
Danmark	4	3	0	1 9–4 6
Noreg	4	3	0	1 15–7 6
Sverige	5	3	0	2 12–7 16
Finnland	5	0	0	5 3–21 0
Kampene i år:				
Danmark	1	0	0	1 0–1 0
Sverige	2	2	0	0 5–2 4
Noreg	1	1	0	0 9–0 2
Finnland	2	0	0	2 2–13 0

Denne kampene står att: 28. eller 30. august i Helsingfors Finland—Danmark; 18. september i Oslo: Noreg—Danmark 2. oktober i Stockholm: Sverige—Noreg.

På det nordiske fotballmøtet i Helsingfors er dei nordiske landskampane næste år fastsett slik:

9. juni: Sverige—Finland i Stockholm. 3. september: Finland—Noreg i Helsingfors. 17. september: Danmark—Finland i København. 17. september: Noreg—Sverige i Oslo. 1. oktober: Sverige—Danmark i Stockholm. 22. oktober: Danmark—Noreg i København.

På Kongsberg vart skyttarkongen for i år kåra sundag. Det vart 23-åringen Kåre Enerud, Sande, etter ein flott innsats. Nr. 2 vart Jens Fredbo, Grue, og nr. 3 Bjarne Sjulsen, Kongsberg. I

Skyttarkongen for 1938
Kåre Enerud, Sande.

V.M. i utfør og slalåm 1940 på Rjukan.

Styret for Norges Skiforbund har vedteke å leggja verdsmesterskapen i utfør- og slalåmrennen 1940 til Rjukan.

Fylkeslækjar Edvard Hegbom, Stavanger, er vald til ny formann i Den Norske Lægeforening.

Lars Hagen fra Redalen i Biri fekk 4 s.t.f. i dei skriftlege fag og m.t.f. over heile lina elles, so poengsummen vart 99, det høgste som er å få til millomskuleeksamen. Denne 18-åringen tok millomskuleeksamen på Raufoss på 2 år er soleis ein flott nr. 1.

Ungdomshusa kjem til nytte um sumaren og.

Som bygdenorske ungdomsherbyrge.

Styret i Noregs Ungdomslag har vedteke å freista få til samarbeid med Norske Ungdomsherberger, so bygdeungdomen kan få reisa billegare her i landet. Det er tanken å nytta nokre ungdomshus til herbyrging um sumaren.

Det blir i sunar gjort freistnad på det i Solør. Likeins blir det gjort freistnad i Numedal med ein fylkessku. Skrivestova hjelper til med å setja lag

som er ute på tur i samband med lag i bygden dei skal til. På den måten kan dei koma i kontakt med ungdomen i bygda og oftast få billeg overnatting.

På årsmøtet i Valdres heldt Aas mund Svinndal fram at arbeidet for ungdomsherbyrge har vorte ei folkerøys i mange land. Han bad styret ta opp arbeidet for at vi over heile landet får herbyrge som er merkte av det bygdenorske og vårt syn. Dette har mykje på seg.

Formannen sa seg heilt sann i dette.

Vigerust: Er det ikkje den beste ungdomen som ferdest, so er det kanskje ikkje ufarleg å føra han saman med Lyddeungdomen.

Skrivaren: Det er strenge reglar for ungdomsherbyrge. Det som skal bud der lyt ha lagskort, og bryt dei reglane, så misser dei korta.

Vangdal var samd med Svinndal. Ungdomsherbyrge gjev våre folk høve til å reisa billeg i mange land. Og mange ungdomslag har høve til å dra ungdomsherbyrge slik at det fremjar arbeidet for det bygdenorske.

Krogsrud: Ungdomshusa står ubrukta heile sumaren. Dette er ein god måte å gjera seg gagn av dei då, det kan få folk som ikkje likar desse husa til å tenkja umatt, so dei kanskje får mykje syn på arbeidet vårt. I fylkeslaget Varden har vi gjort beste ungdomshusa ned. Likaste tilsynet til ungdomsherbyrge. Det er serleg ungdomen frå Sverige vi tenkjer på. Og fyresegnene for ungdomsherbyrge er slik at dei gjev god trygd for at gjestene er bra folk.

Formannen sa seg heilt sann i dette.

Vigerust: Er det ikke den beste ungdomen som ferdest, so er det kanskje ikkje ufarleg å føra han saman med Lyddeungdomen.

Eit levande museum -

Framhald fra 1. side.

Samlingane vart opna i 1896 inn i Oslo. I 1898 vart den første parsellet kjøpt på Bygdøy. I deg er denne parsellet 100 mål stor. Attat dette kjem 40 mål som Bygdøy kongsgard har gjeve til nåværende. I 1902 vart samlingane ført ut til Bygdøy. Men alt før Folkemuseet kom til Bygdøy hadde vi von um å reka med nordmennene som like sterke poengtavar som engelsmennene i laup. Men her kan likevel ikke av engelsmennene kila seg inn. I diskos har Young vist kasta over 46 og skulde soleis vera um lag jamgod med Solid. I sjøllet er Blakeway god for kring 60 og kan kanskje med litt heppe (op uephepe for nordmennene) bli færlig for andreplasen. Stavhopparen Webster kan og score umfampaeng og både høgdepotparane er gode for 1.85–1.90. Tek ein oversyn over poengtala skulde kampen bli heller jamn og kjem kanskje til å bli avgjord på dei svingane der ein engelsmann eller ein nordmann kiler seg inn på ein plass vi ikke reka med. Ein engelsk friidrottsekspert tippar britisk siger med 10 poeng overvekt.

Nokre av dei norske landslagsmennene var med i ei internasjonal stemme i Antwerpen sundag. Den einaste norske sigeren vart i høgdepot der Stai hoppa 1.90. Den engelske landslagsmannen Kennedy 1.80. På 800 vart Hoel som nærmst nr. 3, på 1500 vann svensken Lennart Nilsson ein snau siger over Lehne. Tidene var 4.00.2 og 4.00.6. På 500 m vart Grenager nr. 4 15.31.4 (Ward nr. 2 15.22), og på 100 m Sjøvall nr. 6. Webster, England, landslagsmann mot Noreg, hoppa 3.80 i stav.

Eit anna drag er at verdt å nemna. Utsendingane frå grannen våre, Sverige og Danmark, kom med gode gåver til direktør Aall denne dagen. Dei kom både med gamle norske ting, som ein gong vart ført ut av landet vårt. Fra Kunstdressutstillingen i København, Det nationalehistoriske Museum på Frederiksborg og Den gamle By i Aarhus bar direktør Andrups fram ein sær utstilling som vart laga i Trondhjem i 1804 og gjeve til baronesse Adeler då ho reiste frå byen det året. Den svenske gjesten, direktøren for Nordiska Museet i Stockholm, kom med eit dørskapell frå Ringsaker kyrkje, frå 1713, som direktør Hazelius i si tid bokstavleg hadde benga frå å bli hogge opp til biensel.

Hundretal slike ting er farne over landegrensene våre. Det er ei trist soge. Men vi skal ikke samla oss fleire kompleks enn vi alt har av den grunn. Vi held på å arbeida oss ut av det, og det skal vi halda fram med.

70 år.

Den velkjende norskdomsmannen i Oslo, fanemål E. Ekornes, har fyllt 70 år. Han er fødd i Sykkylven, men kom til Oslo alt som ungut og gjekk kunst- og handverkskulen. Han dreiv ei tid med modellsnirkning og målararbeid og byrja so med fanemål som har gjort namnet hans kjent langt ut over landegrensene.

I 90-åra starta han si eiga forretning som fane- og dekorasjonsmål. I dei lidne åra har han laga ikkje mindre enn 780 fanor, av dei 12 til norske samskipnader i Amerika.

Elles har Ekornes vore mykje med i lagslivet i Oslo, serleg i Bondedungdomslaget og i fråhaldsrøsla. I losje «Tjoldaug» har han vore ein av dei førende ein mannsalder.

Ein god norskdomsmann har Ekornes alltid vore. I mange år har han med i den store 17. mai-nemnda i Oslo og i 1914 stod han i brodden for tilskipinga.

BLAND-KORN

Hos ein hønseigar i Andebu har det hendl eit merkeleg fenomen. Ei svart minorka-høne som i 2 år har vore like svart som systerne sine har no skift farge og vorte heilt kvit.

— Ja, dei hønone, dei hønone.

I visse distrikt i det indre China har dei ei merkeleg form for avis. Visse kvinner går ikking frå stad til stad i fast rute og fortel mot betaling siste nytt frå inn- og utland.

— Her heime gjer dei det heilt gratis.

I Paris sel dei no lippestiftar med sylv- og gulfarge. Det ser likevel ikkje ut til at moten har gjort serleg stor lukke.

— Det måtte då i tilfelle vera hos gullmediane.

Norske tog er keidsame å sjå på, meiner eit blad.

— Ja, i all fall når ein skal av garde og ikkje har pengar til billett.

Ein mann kom fyrra dagen spaserende og gjekk i sine eigne tankar, forteit eit Oslo-blad.

— Um han gjekk i sin eigen dress, kan kanskje skreddaren hans fortelja oss.

Ei nederlandsk mor med 6 born vart for ei tid sidan nækta innreiselykke til England då dei skulle gå i land i Dover. Alle 7 byrja gråta, og då dei såg fatige ut samla dei andre ferdafolka saman ein pen pengesum til dei. Det tok seg opp att på seks reisar. Kvar gang gret alle 7, og kvar gang vart det samla inn pengar til dei. Då grep dei engelske styrmaktene inn og fekk stogga den lønsame nedburden.

— Det synter seg soleis her og at vete gjev rib grøde, berre det ikkje kjem for mykje.

Eit offisielt dekret i byen Königsberg segjer at kyr kjøpt beinveges eller umveges av jødar ikkje må ha noko med den kommunale stuten å gjera.

— Er det for å verne kurasen.

Bondeheimen på Kongsberg har utvida.

Bondeheimen på Kongsberg har no ferdig det nye tilbygget sitt, og det vart innvigd fyrra dagen med ei liten høgtid. Utvidinga har kostat i alt 115 000 kr. og nybygget femner um ei rad vakre gjesterom, moderne kjøkken og ny matsal. Arkitekt Skauge har laga teikningane og byggjemonnd har vore Løvgren, agent Svilås og styreformannen lektor Sprauten. Styrianne er frk. Fekjan.

Folkehøgskulelærarane Gjertrud Berger, Voss, Faste Forfang, Torhus, og Andr. Ystad, Vestmar, har fått stipend um Norden til studieferd i granelanda.

Til ekspedisjonssjef i kyrkjedepartementet er utnevnd dr. filos. Olaf Devik.

Steller du kjøkenhagen rett?

Den første av dei fem framfrå rettleidingsbøkene i hagebruk som Selkabet Hovedyrkningens venner har sendt ut hos Det norske Samlaget, er no kommet i ny umarbeidd utgåve til same folkelege pris som fyrr.

I samantrinnt form, men greidt og oversynleg, gjev professor Olav Moen her både teori og praksis for grønsakdyrkning.

Her er flust å ta av, og mange arter av kvar slag, sume for tideleg hausting og sume for seinare bruk, noko for hei-men og noko for marknaden. Ingen grønsakdyrkar står i leit når han har «Kjøkenhagen», av professor Olav Moen å slå etter i.